

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 8.5.2019 г.
JOIN(2019) 7 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Макао: годишен доклад за 2018 г.

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН МАКАО: ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2018 Г.

Обобщение

От преминаването на Макао към Китайската народна република през 1999 г. Европейският съюз и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития съгласно принципа „една държава — две системи“ в Специален административен район Макао (САР Макао). Европейският съюз се придържа към политиката си за „единен Китай“ и подкрепя принципа „една държава — две системи“ и неговото прилагане.

Настоящият годишен доклад за събитията в Макао се издава в съответствие с поетия през 1997 г. ангажимент към Европейския парламент.

През 2018 г. принципът „една държава — две системи“ продължи да се прилага в полза на САР Макао, на Китай като цяло и на международната общност.

Спазват се принципите на правовата държава и независимостта на съдебната власт, както се вижда от съдебните производства срещу законодателя от опозицията Сулу Соу. Правата и основните свободи като цяло се зачитат.

Въпреки че гражданските свободи са защитени от основния закон на Макао, политическата опозиция е слаба, а присъствието на гражданското общество не е много осезаемо. В основния закон и другите законодателни актове не се предвижда въвеждането на всеобщо избирателно право. Въпреки това ЕС насърчава властите на Макао да предоставят възможности за по-широко участие на обществото в изборите за главен управител на района и за законодателно събрание. Това би повишило тяхната легитимност и обществената подкрепа и би укрепило управлението.

Макао получи две препоръки по време на всеобщия периодичен преглед на Китай, проведен в Женева през ноември 2018 г.: относно закрилата на работниците мигранти и относно дискриминацията на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ). Трафикът на хора продължава да буди безпокойство.

През 2018 г. властите на Макао предприеха или обявиха няколко инициативи за укрепване на националната сигурност, което приведе политиката на САР в по-голямо съответствие с вижданията на континентален Китай: Законодателното събрание прие изменение, което не позволява на чуждестранни съдии да се произнасят по въпроси, свързани с националната сигурност, беше приет закон за националния химн и бяха обявени планове за изменение на законите за националната сигурност.

Медиите в Макао продължиха да изразяват широк спектър от гледни точки въпреки опасения за увеличаваща се автоцензура.

През 2018 г. икономиката на Макао постигна добри резултати, като отбеляза силен растеж, движен от сектора на хазарта и туризма, много ниската безработица и стабилната фискална позиция. Заявената от правителството цел за диверсификация на

икономиката обаче е далеч от постигането. Само 6,8 % от приходите на казината на Макао идват от източници, които не са свързани с хазартни игри.

През октомври 2018 г. мостът Хонконг-Джухай-Макао беше открит и отворен за обществено ползване. Този основен инфраструктурен проект свързва град Жухай в континенталната част с Хонконг и Макао, като минава както над морето, така и под него, и е с дължина 42 километра (55 километра, ако бъдат включени пътищата за достъп). Чрез моста се подобряват връзките между градовете в района на Големия залив и се допринася за по-голямата интеграция с континентален Китай, като същевременно се разкриват нови възможности, но се появяват и нови предизвикателства.

ЕС и Макао продължиха стабилните си търговски връзки и постигнаха добро равнище на сътрудничество.

Политически събития

През май 2018 г. законодателят от продемократичната опозиция Сулу Соу беше осъден за незаконни събрания заради участието в протест през 2016 г. Той е временно отстранен от Законодателното събрание от декември 2017 г. насам. Прокуратурата поиска лишаване от свобода за Сулу Соу и за друг опозиционен активист Скот Чианг за сериозно неподчинение, но съдът реши, че такава присъда не е оправдана, тъй като протестът е бил ненасилствен и кратък. Ако Сулу Соу бе осъден на лишаване от свобода за повече от 30 дни, той щеше да бъде отстранен от Законодателното събрание, което допълнително щеше да отслаби вече слабата опозиция. След решението на съда Сулу Соу беше в състояние да възобнови изпълнението на своите задължения като законодател. Обвиненията на прокуратурата бяха критикувани поради това, че са политически мотивирани, но решението на съда подчертава независимостта на съдебната власт.

През март правителството обяви намерението си да измени своето национално законодателство в областта на сигурността, „за да бъде в крачка със съвременното общество“. Въпросите, изброени като нуждаещи се от спешно изменение, са процедурите за събиране на доказателства в наказателните разследвания и специалните правила за принудителни мерки при събирането на доказателства.

На 3 юли Законодателното събрание прие изменение, което не позволява на чуждестранни съдии да се произнасят по въпроси, свързани с националната сигурност. Определението за национална сигурност е широко и следователно може да се използва за изключването на чужди съдии от много дела. Органите заявиха, че изменението е от съществено значение за защитата на основните интереси на държавата. Това решение бе значителна крачка назад от настоящата смесена правна система, която позволява на Макао да се възползва от опита на чуждестранни съдии. Според официалните данни 10 от общо 49 съдии в Макао притежават чуждо гражданство, предимно португалско.

През август 2018 г. по време на Законодателното събрание бяха освободени от длъжност правни съветници ветерани с португалски произход. Те са били на временни договори, но внезапното решение предизвика загриженост в гражданското общество по отношение на засилването на усилията за пренебрегване на португалския/чуждестранния експертен опит в полза на китайския експертен опит.

На 14 август Макао прие закон за националния химн, който предвижда глоба за лица, които не зачитат химна. Законът предвижда също така обучение относно историята на химна в училищните програми.

През март 2018 г. организаторите на литературния фестивал на Макао отмениха участието на писателите Жунг Чанг, Суки Ким и Джеймс Чърч, след като те бяха неофициално уведомен, че не може да им бъде гарантирано влизане в Макао. Организацията PEN Hong Kong¹ излезе с изявление, в което изразява тревогата си от това „цензуриране и авторитарност“. Този инцидент следва да се разглежда в контекста на поредицата от забрани от 2017 г. за влизане на чуждестранни журналисти и политически активисти в Макао. Като основания за отказ да се предостави достъп бяха посочени основания, свързани със националната сигурност. Въпреки че имиграционните органи на Макао имат правомощия да отказват влизане на територията на САР, липсата на прозрачност в такива случаи показва тревожна тенденция към политическа цензура.

Равни възможности, права и свободи

Съгласно принципа „една държава — две системи“, заложен в основния закон на Макао, като цяло зачитането на правата и основните свободи на хората в Макао продължи и върховенството на закона бе утвърдено.

Макао не е учредило независим орган по правата на човека въпреки препоръката от декември 2015 г. на Комитета на ООН срещу изтезанията да направи това.

В общия периодичен преглед на Китай от ноември 2018 г. беше включен раздел относно Макао. Две държави, от които едната е членка на ЕС, направиха препоръки за Макао: едната призова за ратифициране на Международния пакт за защита на правата на всички работници мигранти и членовете на техните семейства, а другата — за въвеждане на антидискриминационно законодателство за защита на всички маргинализирани групи, включително на ЛГБТИ.

В предишни доклади ЕС изрази също загриженост по отношение на дискриминацията въз основа на сексуална ориентация и полова идентичност. Тази загриженост е особено сериозна в областта на трудовата заетост, образованието и здравеопазването. Все още предстои отношенията между партньори от един и същ пол да бъдат включени в закона, с който се инкриминира домашното насилие. Комитетът на ООН по икономически, социални и културни права също прикани Макао да приеме цялостна антидискриминационна нормативна уредба.

Свободата на печата се спазва. Налице е обаче известна автоцензура, особено в медиите на китайски език и когато става дума за китайските дела. НПО и медийни активисти продължиха да изразяват тревога относно автоцензурата. Още едно препятствие пред свободата на печата е трудният достъп до източници и невъзможността за получаване на пълна информация от властите.

Трафикът на хора продължава да бъде проблем в Макао. Макао разполага със законодателството за борба с трафика на хора, но прилагането му трябва да бъде по-строго. Все още броят на съдебните преследвания и обвинителните присъди за трафик

---

¹ <http://www.penhongkong.org/about/>

продължава да бъде малък въпреки големия брой жалби. През 2018 г. властите на Макао изпратиха свой представител на Седмата конференция на министрите и среща на висшите служители по процеса от Бали, с което показаха желанието си да се ангажират допълнително с международното сътрудничество за борба с трафика на хора. По време на ежегодната среща на Съвместния комитет ЕС—Макао през март Макао се ангажира да си сътрудничи с ЕС в борбата с трафика на хора. ЕС е готов да възобнови обмена и да си сътрудничи с Макао, както и да предостави технически експертен опит относно най-добрите практики за справяне с това глобално предизвикателство.

Гражданите на Макао продължават да се ползват от **свобода на събранията** по редица въпроси, като се започне с бдението на 4-ти юни във връзка със събитията на площад „Тяньнмън“ и се стигне до трудовите права. През септември бе одобрен нов закон за демонстрациите и събиранията, изискващ демонстрантите да подават известие за провеждане на демонстрация в полицията, а не в Бюрото за граждански и общински дела.

В Макао не се прилага ефективно **свободата на сдружаване и колективно договаряне**, заложената в конвенциите на Международната организация на труда (МОТ). ЕС насърчава Макао да предприеме необходимите стъпки за спазване на конвенциите на МОТ. В Макао няма минимална работна заплата, освен за работниците в сферата на чистотата и сигурността. Правителството възнамерява да въведе универсална минимална заплата за всички работници през 2019 г.

Икономическото и социалното неравенство будят загриженост. Не са налице официални данни за бедността. Правителството твърди, че само 2,3 % от населението на Макао живее в бедност, но организации на гражданското общество смятат, че този процент е близо 10 %. През септември Комитетът на ООН за премахване на расовата дискриминация (CERD) посочи, че необходимостта от намаляване на бедността е въпрос, пораждащ загриженост. Комитетът настоятелно прикани правителството да предприеме мерки, с които да премахне икономическите различия, свързани с етническата принадлежност, и да предостави статистически показатели относно икономическите, социалните и културните права, както и относно ефективността на предприетите мерки.

Макао продължава да води борба с **корупцията** и не се поколебава да се заема със знакови дела. През 2018 г. започнаха разследвания на председателя на Института на Макао за търговия и насърчаване на инвестициите и на директора на пенсионния фонд, което е доказателство за решителността на правителството да показва нулева толерантност към корупцията сред държавните служители.

Събития в икономически план

БВП на Макао нарасна с 4,7 %² на годишна база през 2018 г., в сравнение с растеж от 9,7 % през 2017 г. Силният растеж през 2017 г. следва сериозен спад през предходните години, когато секторът на хазартните игри бе засегнат сериозно от кампанията срещу корупцията, провеждана в континентален Китай. През 2018 г. МВФ постави Макао на

---

² Източник: Освен ако е посочено друго, всички макроикономически показатели са получени от Службата за статистика и преброяване към правителството на САР Макао.

четвърто място в класацията на най-богатите икономики в света по отношение на БВП на глава от населението.

Правителството прилага дългосрочна стратегия за диверсифициране на икономиката, но Макао продължава да разчита в голяма степен на хазарта и туризма. Възходът през 2017 и 2018 г. се дължи на възстановяването на сектора на хазартните игри и на постоянния приток на туристи. През 2018 г. 35,8 милиона посетители са влезли на територията, което е увеличение с 9,8 % спрямо 2017 г. Приходите от хазартни игри са нараснали с 14 %, достигайки 303 милиарда патака (около 33 милиарда евро).

В Макао има пълна трудова заетост и се разчита в голяма степен на чуждестранни работници и специалисти³. През последните 7 години безработицата се запази под 2 % (включително по време на спада в периода 2014—2016 г.) и 2018 година не бе изключение в това отношение. Инфлацията нарасна от 1,2 % през 2017 г. на 3 % през 2018 г.

Докато данните за растежа за 2018 г. като цяло са добри, икономиката се забави през годината — от 7,6 % през първото полугодие на 2,0 % през второто полугодие. Забавянето се дължи на спад в инвестициите (по-специално инвестициите в строителството) и на по-слабо нарастване на износа на услуги (по-специално износа в сектора на игрите).

На 15 ноември главният управител на Макао Фернандо Чуи Саи Он направи своето **обръщение относно политиката**. Основната цел остава укрепването на туризма и хазарта, които са основните индустрии на Макао. Приоритети са регулирането, данъчното облагане и насърчаването на конкурентоспособността. Макао следва да продължи икономическата диверсификация въз основа на важни отрасли, като използва наличната инфраструктура за допълнително развиване на сектора за организиране на събития и изложби, насърчава творческите индустрии и разработва специализирани финансови предприятия. Правителството също така се ангажира да улесни иновациите и подкрепата за МСП чрез предлагане на стимули за предприятията и намаляване на данъците. За 12-та поредна година правителството прилага пакет от финансови субсидии, включително парични помощи, за подобряване на живота на хората.

През 2018 г. фискалната позиция на Макао се запази стабилна. САР разполага с дълбоки резерви и неговите фискални показатели от години системно отчитат излишъци. В края на септември 2018 г. държавните финансови резерви са възлизали на около 554,9 милиарда патака (60,4 милиарда евро).

Диверсификацията на икономиката на Макао продължава да е дългосрочна цел. Една от целите, определени от органите в петгодишния план на Макао за развитие за периода 2016—2020 г., е делът на приходите на операторите на казина от източници, които не са свързани с хазартни игри, да достигне 9 % до 2020 г. Тази цел обаче изглежда все непостижима според доклад на Бюрото за статистика и преброяване относно икономическата диверсификация, публикуван в края на декември 2018 г. Освен това 2017 година бе разочароваща по отношение на икономическата

---

³ Повече от 40 % от работната сила на Макао през 2017 г. се е състояла от чуждестранни работници, като около две трети от тях са били от континентален Китай.

диверсификация, тъй като само 6,8 % от приходите на казината са били от източници, които не са свързани с хазартни игри, което е намаление спрямо 7,4 % през 2016 г.

По отношение на **опазването на околната среда** в тазгодишното си обръщение относно политиката главният управител на Макао предложи да се изградят съоръжение за предварителна обработка на хартиени, пластмасови и метални отпадъци, преди да бъдат изнесени, и централизирано съоръжение за обработка на хранителни отпадъци. Главният управител обяви също така цели за изграждането на 200 зареждащи устройства за превозни средства, въвеждането на машини за рециклиране на пластмасови бутилки и завършването на законодателството за ограничаване на използването на пластмасови пликкове.

Регионално сътрудничество

На 12 декември Макао и китайското министерство на търговията подписаха споразумение относно търговията със стоки между континентален Китай и Макао в рамките на **Споразумението за по-тясно икономическо партньорство (СПИП)**. С новото споразумение, което трябва да се прилага от 1 януари 2019 г., се установяват правила за произход и по-гъвкави методи за определяне на произхода за всички продукти, класирани съгласно тарифните кодове в континенталната част на страната. С него ще се улесни още повече митническото оформяне за търговията със стоки. Специална глава е посветена на залива Гуангдонг - Хонконг - Макао, като целта е да се приложат мерки за митническо оформяне на стоки в залива в рамките на нов пилотен проект.

Мостът **Хонконг-Джухай-Макао** — най-дългият морски мост в света — бе открит през октомври. Мостът съкращава времето за пътуване между Макао и Хонконг и ще играе важна роля за интегрирането на района на Големия залив.

Макао изпълнява ролята на икономически мост между Китай и португалоезичните държави. Във връзка с това в обръщението относно политиката за 2019 г. се предлага да бъде създадена платформа за парични услуги между Китай и португалоезичните страни и Макао да бъде развито като център за клирингови услуги в ренминби юани за португалоезичните държави.

В подробния план за района на Големия залив, публикуван през февруари, Макао бе определено като един от четирите основни града (заедно с Хонконг, Шънджън и Гуанджоу), които ще играят ключова роля за развитието на региона. Съгласно плана Макао, като продължава да диверсифицира своята икономика, следва да укрепи позицията си на световен център за туризъм и отдых и на платформа за услуги в областта на търговията и търговското сътрудничество между Китай и португалоезичните страни.

Двустранни отношения между ЕС и Макао

През 2018 г. ЕС беше вторият по големина вносител в Макао след континентален Китай с дял от 25 % от общия внос на Макао. Към ЕС обаче беше насочен по-малко от 1,7 % от износа от Макао. Тези търговски дисбаланси създадоха дълготраен излишък в търговията в полза на ЕС, тъй като търсенето от Макао на внос продължи да расте през годините, докато неговият производствен отрасъл се сви до по-малко от 1 % от БВП.

Двустранната **търговия със стоки** нарасна с 29,5 %, достигайки 963 милиона евро през 2018 г. Износът от ЕС към Макао достигна 852 милиона евро — нарастване с 36,1 % спрямо предходната година, което доведе до търговски излишък от 741 милиона евро през 2018 г. Макао е разрастващ се пазар за луксозни стоки от Европа. Възможностите за бизнес в секторите на хазартните игри и на туризма са основата на търговските отношения между ЕС и Макао. Основните продукти в износа от ЕС включват кожени изделия, дрехи, часовници и бижута от високия ценови клас, хранителни стоки, напитки и автомобили.

Обществените поръчки в секторите на транспорта, енергетиката и строителството също представляват потенциален интерес за дружествата от ЕС, тъй като в Макао се изпълняват все повече инфраструктурни проекти. Все пак в сравнение с други големи инвеститори (Хонконг, Китай и САЩ) преките инвестиции на дружества от ЕС в Макао остават скромни. Португалия беше най-значимият инвеститор от ЕС в Макао с 3,7 % (9 милиарда патака) от общите преки инвестиции през 2017 г.

В обръщението на главния управител относно политиката през 2019 г. изрично се подчертава интересът от засилване на икономическите отношения с ЕС, като се използва Португалия за входен пункт.

На 23 март в Макао беше проведено **22-то заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао**. По-специално, страните направиха преглед на мониторинга, който ЕС е извършил през 2018 г. на ангажиментите относно доброто управление в областта на данъчното облагане, предприети от Макао. През декември 2017 г. Макао бе включено в списъка на ЕС със 17 юрисдикции, неосъществяващи съдействие за данъчни цели, но бе извадено от този списък през януари 2018 г. в отговор на ангажиментите, поети от правителството на Макао за спазване на изискванията на ЕС до края на 2018 г. По време на процеса на мониторинг ЕС приветства включването на САР Макао в обхвата на Конвенцията за административна взаимопомощ по данъчни въпроси, направено от Китайската народна република, и задействането от САР Макао на необходимите споразумения за обмен на информация. ЕС също така одобри оценката на ОИСР относно данъчния режим, с който се предоставят ползи на офшорните дружества, след измененията на този режим от страна на САР Макао през декември 2018 г. с цел привеждането му в съответствие с изискванията на ОИСР. Въз основа на това през март 2019 г. Съветът на Европейския съюз постигна съгласие, че Макао е изпълнило своите текущи ангажименти във връзка с доброто управление в областта на данъчното облагане. Диалогът със САР Макао относно изпълнението на минималните стандарти на Г-20 срещу свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби ще продължи и през 2019 г.

ЕС взе под внимание амбицията на САР Макао да се превърне в център за традиционна китайска медицина. ЕС и Макао се споразумяха да организират обмен на информация на експертно равнище относно регулаторния режим на ЕС по отношение на традиционните растителни лекарствени продукти. Двете страни се споразумяха също така да проучат възможностите за сътрудничество в сферата на околната среда и екологосъобразните технологии, най-вече по време на Международния форум и изложение за сътрудничество в областта на околната среда в Макао. В областта на туризма двете страни обсъдиха начините за увеличаване на туристическите потоци и обмен.

Както всяка година **Европейската търговска камара в Макао**⁴ и **Европейската търговска камара в Хонконг** съвместно координираха през 2018 г. европейското участие на Международния форум и изложение за сътрудничество в областта на околната среда през март и на Международното изложение за търговия и инвестиции в Макао през октомври.

През 2018 г. **туризмът** бе от особено значение за двустранните отношения, тъй като това бе **годината на туризма между ЕС и Китай**. По повод Деня на Европа емблематичната кула на Макао бе обвита в синьо като знамето на ЕС. На 23 октомври Макао бе домакин на **7-ия световен форум за туризъм** с Европейския съюз като негов партньорски регион и Гуандун като негова избрана партньорска провинция. На това събитие ЕС бе представен със свой павилион, организира среща за намиране на делови партньори и участва активно във форума.

ЕС и Макао подписаха два водещи проекта, които продължават да функционират добре: един в областта на правните въпроси и друг в областта на обучението на устни преводачи. **Третата програма за сътрудничество между Макао и ЕС в правната сфера** допринася за модернизирването и развитието на правната система на САР Макао. **Програмата за обучение по конферентен превод на китайски и португалски език** между Европейската комисия и Бюрото за публична администрация и държавна служба на Макао е в ход от 2006 г. насам и е свързана с търсенето на квалифицирани устни преводачи на двата езика. До този момент са обучени 97 преводачи от Макао и понастоящем повечето от тях работят в публичната администрация. От 2010 г. насам в сътрудничество с Европейската комисия Политехническият институт на Макао изпълнява програма за обучение, насочена към университетски преподаватели по устен превод и към устни преводачи от Макао и от континентален Китай. **Академичната програма на ЕС в Макао** бе последвана от дейности по проекта „Жан Моне“. Те продължават да допринасят за по-доброто разбиране на ЕС в Макао.

След проведеното през 2015 г. заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао бе създаден Механизъм за съфинансиране по програмата „**Хоризонт 2020**“, а през 2018 г. ЕС направи кратка обобщителна сесия, за да насърчи участието. Финансирането се предоставя едностранно от Фонда на Макао за развитие на науката и технологиите за участници в успешни проекти по „Хоризонт 2020“ от Макао. През последните две години обаче Фондът получи само една кандидатура, която не бе избрана. До края на 2018 г. в „Хоризонт 2020“ не са участвали субекти от Макао.

---

⁴ Европейската търговска камара в Макао е хибридна организация, в която членуват както отделни дружества, така и националните търговски камари на държави — членки на ЕС.